

Početna stranica>Pretraživanje pravnih stručnjaka>Vrste pravnih struka

Õigusvaldkonna ametid

Austrija

Lehekülg annab ülevaate õigusvaldkonna ametitest Austrias.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Praegu (2023. aasta seisuga) töötab tsiviil-, kriminaal-, töö- ja sotsiaalõiguslikke asju menetlevates üldkohtutes ligikaudu **1850 elukutselist kohtunikku** (täistööajale taandatud aktiivsete töötajate arv, sealhulgas kõrgeimas üldkohtus). Umbes 700 juristi vastutavad kohtunikutööst olulise osa eest. Praegu on ka halduskohtutes ligikaudu 600 kutselist kohtunikku.

Lisaks osalevad teatavate kohtuasjade menetlemises **rahvakohtunikud**, kes töötavad vabatahtlikkuse alusel. Nad on kas kohtukaasistujad või vandekohtunikud kriminaalasjades ning abikohtunikud, kellel on eripädevus muu hulgas äri-, töö- ja sotsiaalõiguse valdkonna küsimustes ning samuti teatavates haldusmenetlustes.

Ametis on ligikaudu **480 prokurööri** (andmed 2023. aasta seisuga, täistööajale taandatud aktiivsete töötajate arv, sealhulgas peaprokuratuuris, kuid ilma keskasutusega).

Kinnipidamisasutuste süsteemis töötab kokku **3799** inimest (andmed 1. septembri 2019. aasta seisuga, täistööajale taandatud aktiivsete töötajate arv, sealhulgas vanglate direktoraadi liikmed). Neist **3214 on vangivalvurid** (sealhulgas koolitusteenistuse töötajad).

1. Kohtunikud

Kohtunike väljaõpe ja ametisse nimetamine

Üldkohtus kohtnikuks nimetamise eelduseks on vähemalt nelja-aastane töökogemus õigusvaldkonnas ja kohtunikuameti eksami edukas sooritamine pärast õigusteaduse õpingute lõpetamist.

Töökogemuse osa on vähemalt seitsme kuu pikkune kohtupraktika (varem nimetati seda kohtuaastaks), millele on õigus kõigil õigusteaduskonna lõpetajatel ja mis on ka advokaadiks või notariks saamise eelduseks. Ülejäänud kohustuslik erialane praktika omandatakse tavaliselt kohtuniku eriettevalmistuse käigus kohtunikupraktikandina, kuid seda võib omandada ka mõne muu õigustegevusega, näiteks advokaadipraktikandina.

Igal aastal võetakse ettevalmistavale koolitusele umbes 100 advokaadipraktikanti. Kohtuniku ettevalmistusteenistus (sealhulgas praktika kohtus) kestab põhimõtteliselt neli aastat ja see toimub esimese astme kohtus, liidumaa kohtus, prokuratuuris, vanglas, ohvrite kaitse või abistamise keskses, advokaadi- või notaribüroos või finantsprokuratuuris (*Finanzprokurator*). Osa väljaõppest võib toimuda ka liidumaa kõrgeimas kohtus, kõrgeimas üldkohtus, föderaalses justiitsministeeriumis, vanglate direktoraadis, kriminaalhoolduskeskuses, usaldusisikute ühenduses või noorsooametis, õiguskaitsevoliniku büroos või asjakohases finantssektori ettevõttes. Kohtuniku ettevalmistusteenistuse lõpus tuleb teha kohtunikueksam. Nende puhul, kes vahetavad karjääri pärast töökogemuse omandamist muudel juriidilistel kutsealadel, lühendatakse koolitusperioodi vastavalt. Isik, kes on juba sooritanud advokaadi- või notarieksami, peab sooritama ainult lisaeksami, mitte aga kohtunikueksami.

Pärast kohtunikueksami edukat sooritamist tuleb kandideerida vabale kohtuniku või prokurööri ametikohale.

Halduskohtutes kohtuniku ettevalmistusteenistust ei ole; halduskohtunikel peab olema vähemalt viieaastane eelnev kutsealane töökogemus (nt haldusasutuse teenistuses), ent nad ei pea eksamit sooritama.

Üldkohtu kohtunik võib asuda tööle halduskohtus. Pärast viieaastast teenistust halduskohtutes võib ka halduskohtu kohtunike nimetada üldkohtu kohtunikeks.

Kohtuniku või prokurööri määrab tavaliselt ametisse föderaalne justiitsminister. Ainult teatavate ametikohtade täitmisel on ametisse nimetamise õigus liidupresidendil. Liidumaade halduskohtunikud seevastu nimetab ametisse asjaomase liidumaa valitsus. Kohtnikuks või prokuröriks saab nimetada ainult Austria kodanikke.

Kohtunike staatus

Föderaalsetesse **üld- ja halduskohtutesse** nimetatud kohtunikud on föderaalametnikud. Lisaks föderaalsele põhiseadusele (*Bundes-Verfassungsgesetz* (B-VG)) on kohtunike väljaõppe ja ametialase seisundi peamine õiguslik allikas **kohtunike ning prokuröride staatuse ja ülesannete seadus (*Richter- und Staatsanwaltschaftsdienstgesetz* (*RStDG*))**. Selle seadusega sätestatakse nii kohtunike kui ka prokuröride puhul palju nõudeid (sealhulgas näiteks distsiplinaarõigus ja teenistuskirjeldus).

Liidumaade halduskohtutesse (*Landesverwaltungsgerichte*) nimetatud kohtunikud on vastava liidumaa ametnikud. Nende kutsealane staatus on sätestatud föderaalses põhiseaduses ja vastava liidumaa seadustes.

Kõik elukutselised kohtunikud nimetatakse ametisse määramata ajaks ja nad jäävad pensionile selle kuu lõpus, mil neil täitub 65 eluaastat.

Vastavalt föderaalse põhiseaduse artiklitele 87 ja 88 tegutsevad kohtunikud sõltumatute riiklike organitena seaduse tõlgendamisel ja kohtuasjade lahendamisel. Selle sõltumatuse tagab kohtunike tegevusvabadus (sisuline sõltumatus) ja asjaolu, et neid ei saa ametist vabastada ega teisele ametikohale üle viia (isiklik sõltumatus). Kohtunike jaoks on siduv üksnes seadus ja nad langetavad otsuseid oma õiguslikest veendumustest lähtuvalt. Samuti ei sõltu nad muude kohtute varasematest otsustest sarnaste juhtumite puhul (pretsedentidest).

Peale olukordade, kus kohtunikud jäävad pensionile pärast seaduses sätestatud vanusesse jõudmist, võib kohtunikke nende tahte vastaselt ametist vabastada või teisele ametikohale üle viia või pensionile saata ainult erandlikel asjaoludel ja seaduses sätestatud korras ametliku kohtuotsuse alusel (föderaalse põhiseaduse artikkel 88).

Kohtunikele põhiseadusega antud eriline seisund on neil ainult kohtuniku ülesandeid täites (kui nad teevad mis tahes kohtutoiminguid vastavalt seadusele või tööjaotuse alusel), mitte aga kohtute haldamise valdkonnas, mida samuti teostavad kohtunikud. Erand on kehtestatud kohtumõistmist käsitlevate haldusküsimuste suhtes, mida menetletakse kolleegiumides või komisjonides (näiteks kohtuasjade jaotuse küsimused ja ametissenimetamise ettepanekud). Muul juhul peavad nad järgima kõrgema tasandi antud juhiseid. Kohtu kindla tööjaotusega on õigussubjektile tagatud põhiseadusega ette nähtud õigus asja arutamisele seaduslikus kohtus.

Roll ja ülesanded

Kohtunikud teevad otsuseid **tsiviil- ja kriminaalasjades**. Haldus- ja konstitutsiooniõiguse küsimustes on neil vastavalt **halduskontrolli ja põhiseaduslikkuse järelevalve** funktsioon.

Õiguslik vastutus

Distsiplinaarkohus: kohtunikud, kes rikuvad süüliselt oma ametialaseid ja eetilisi kohustusi, annavad vastust distsiplinaarkohtus. Üldkohtu kohtunike puhul tegutseb distsiplinaarkohus liidumaa kõrgeima kohtu või Austria kõrgeima kohtu juures ning koosneb üksnes kohtunikest. Distsiplinaarkohus lahendab ka prokuröride ametikohustuste rikkumisega seotud asju. Föderaalse halduskohtu kohtunike suhtes kehtib mõne erandiga sama distsiplinaarkord. Seevastu liidumaa halduskohtunike distsiplinaarkord on sätestatud liidumaade asjakohastes õigusaktides.

Kriminaalkohus: kohtunik (või prokurör), kes oma ametialaseid kohustusi süüliselt rikkudes paneb toime ka kuriteo, peab andma vastust kriminaalkohtus (näiteks ametiseisundi kuritarvitamise korral).

Tsiiviilkohus: isik, kes on kandnud kohtuniku (või prokuröri) ebaseadusliku ja süülise tegevuse tagajärjel kahju, võib nõuda riigilt sellise kahju hüvitamist. Riik võib kohtuniku (või prokuröri) tahtliku tegevuse või raske hooletuse korral esitada tema vastu regressihagi.

2. Prokurörid

Korraldus

Põhimõtteliselt vastab prokuratuuri hierarhiline korraldus kohtu korraldusele.

Iga kriminaalasju lahendava kohtu juures (kokku 16 esimese astme kohut) on oma prokuratuur. Peale selle on olemas majanduskuritegevuse ja korruptsiooni vastu võitlemise prokuratuur (*Wirtschafts- und Korruptionsstaatsanwaltschaft*), mille pädevus hõlmab kogu Austriat. Iga liidumaa kõrgeimas kohtus on olemas liidumaa prokuratuur ja Austria kõrgeimas üldkohtus peaprokuratuur. Peaprokuratuurid ja riigiprokuratuurid töötavad otse föderaalse justiitsministri alluvuses.

Prokuröride väljaõpe ja ametisse nimetamine

Prokuröride väljaõpe sarnaneb elukutseliste üldkohtu kohtunike omaga.

Prokurörina võib ametisse nimetada ainult isiku, kes vastab ka kohtunikuna ametisse nimetamise nõuetele.

Sarnaselt kohtunike ametikohtadega tuleb ka vabade alaliste prokuröri ametikohtade täitmiseks korraldada avalik konkurss. Prokuröre on õigus ametisse nimetada liidupresidendil, kuid nagu kohtunikegi puhul on ta enamiku alaliste prokuröri ametikohtade puhul delegeerinud selle õiguse föderaalsele justiitsministrile.

Prokuröride staatus

Prokuratuurid on kohtuorganid, mis on eraldiseisvad, **kuid ei ole sõltumatud**. Neil on hierarhiline struktuur ja nad peavad järgima peaprokuratuuri ja föderaalse justiitsministri juhiseid.

Juhiste andmise õigust reguleerivad täpsed seadusest tulenevad eeskirjad. Liidumaa prokuratuur või föderaalne justiitsminister võib juhiseid anda ainult kirjalikult ja juhiste peavad olema lisatud põhjendused. Lisaks tuleb saadud juhised märkida kriminaalasja toimikusse. Enne juhise andmist peab föderaalminister konsulteerima nõuandva koguga (*Weisungsrat*). Föderaalne justiitsminister kannab ministrina vastutust ja on seega kohustatud teavitama parlamenti, kelle ees tal on aruandekohustus.

Prokuratuuride töötajad peavad järgima prokuratuuri juhataja juhiseid. Kui nad aga peavad saadud juhiseid seadusega vastuolus olevaiks, võivad nad nõuda kirjalikku korraldust või isegi lasta end kõnealuse kriminaalasjaga tegelemisest taandada.

Roll ja ülesanded

Prokuratuurid on **kohtutest eraldiseisvad organid**. Nende ülesanne on **kaitsta avalikku huvi kriminaalõiguse valdkonnas**. See hõlmab **kriminaaluurimiste** läbiviimist. Samuti vastutavad nad süüdistusaktide koostamise ja esitamise eest kriminaalmenetluses. Seetõttu nimetatakse neid ka **süüdistusasutusteks**. Prokurörid vastutavad **süüdistusaktide koostamise ja nende esitamise eest** nii liidumaade kohtutes kui ka asjaomase liidumaa kohtu piirkonna esimese astme kohtutes. Esimese astme kohtus esitavad üldjuhul süüdistuse **ringkonnaprokurörid**. Nad on eripädevusega ametnikud, kuid neilt ei nõuta akadeemilise kraadi olemasolu.

Erilisel kohal on majanduskuritegevuse ja korruptsiooni vastu võitlemise prokuratuur, mille kogu riiki hõlmav pädevus laieneb ennekõike riigiametnike ametiseisundi kuritarvitamisele ja üle 5 000 000 euroste summadega seotud majanduskuritegudele. See prokuratuur on pädev menetlema ka finantskuritegusid, mis hõlmavad summat üle 5 000 000 euro, raskendavate asjaoludega seotud sotsiaalkindlustuspettuse juhtumeid, raskendavate asjaoludega seotud pankrotialaseid pettuseid (*kridatträchtiges Verhalten*) ning aktsiaseltse või osaühinguid käsitlevate seadustega reguleeritud õigusrikkumisi, mis on toime pandud suurettevõtetes (mille aktsia- või osakapital on vähemalt 5 000 000 eurot või kus on üle 2000 töötaja).

Peaprokuratuurid asuvad hierarhiliselt prokuratuuridest kõrgemal ning asuvad liidumaade kõrgeimate kohtute juures Viinis, Grazis, Linzis ja Innsbruckis.

Lisaks **süüdistuse esitamisele liidumaade kõrgeimates kohtutes** vastutavad need ka **kõigi oma piirkonna prokuratuuride töö järelevalve eest** ja alluvad otse föderaalsele justiitsministrile.

Ka Austria kõrgeima üldkohtu juurde loodud **riigiprokuratuuril** on eriline positsioon. See **allub otse föderaalsele justiitsministrile** ja sel endal ei ole õigust anda juhiseid prokuratuuridele ja peaprokuratuuridele. Samuti ei esita see süüdistusi. Selle prokuratuuri ülesanne on **toetada kõrgeimat üldkohut**. Sel on eelkõige õigus esitada kohtuotsuse õigustühiseks tunnistamise avaldusi, et tagada seaduse järgimine kriminaalasjades, milles pooltel (edasine) edasikaebamise võimalus puudub. Riigiprokuratuur täidab seega tähtsat ülesannet, **kaitses õiguse ühtset kohaldamist ja tagades õiguskindluse** kriminaalasjades.

Õiguslik vastutus

Prokuröride distsiplinaar-, kriminaal- ja tsiviilvastutus on reguleeritud samamoodi nagu üldkohtu kohtunike puhulgi.

3. Kohtu vanemametnikud

Korraldus

Austrias on kohtu vanemametnikud (*Diplomrechtspfleger/-innen*) kohtusüsteemi oluline osa. Üle 80% kõigist esimese astme kohtuotsustest tsiviilasjades teevad kohtu vanemametnikud, keda on üle 700.

Vanemametnike väljaõpe

Vanemametnike väljaõppele lubatakse üksnes isikuid, kes on sooritanud kooli lõpuksami või omandanud kutsekvalifikatsiooni. Koolitus kestab kolm aastat ja hõlmab tööd kohtus, sealhulgas kohtukorralduste ettevalmistamist asjaomases töövaldkonnas, osalemist üldisel ja töövaldkonnapõhisel koolituskursusel ning asjakohaste eksamite sooritamist. Pärast vanemametniku eksami sooritamist ja tingimusel, et muud kohtu vanemametnike seaduse (*Rechtspflegergesetz*) artiklis 3 loetletud nõuded on täidetud, saab vanemametniku kandidaat föderaalset justiitsministrilt diplomi. Diplomil peab olema täpsustatud töövaldkond. Diplomi saamise järel on vanemametniku kandidaadil õigus teha õigustoiminguid oma tööpiirkonnas Austria territooriumil ning ta võib seega tegutseda kohtu vanemametnikuna.

Liidumaa kõrgeima kohtu esimees peab seejärel kindlaks määrama kohtu, kus kohtu vanemametnik tööle asub, ja vajaduse korral ka tööperioodi.

Eesistujaks oleva kohtuniku määratud kohtus määrab kohtu juhtorgan (eesistuja või kohtudirektor) vanemametniku mõne kohtuniku juhitava kohtuosakonna juurde või vajaduse korral mitme kohtuosakonna juurde.

Kohtu vanemametnike staatus

Kohtu vanemametnikud on eriväljaõppe saanud kohtuametnikud, kellele on Austria föderaalse põhiseaduse artikli 87a ja kohtu vanemametnikke käsitleva seaduse alusel usaldatud konkreetsete tsiviilasjade arutamine esimeses kohtuastmes. Nad peavad oma tööülesandeid täites lähtuma ainult kohtuasja eest vastutavate kohtunike juhiste vastavalt kohtu tööjaotusele. Kohtunikud võivad igal ajal jätta juhtumi käsitlemise enda hooleks või selle üle võtta.

Vanemametnike otsuseid võib vaidlustada nagu kohtunike otsuseidki.

Praktikas töötavad vanemametnikud enamjaolt iseseisvalt. Kohtunikult juhiste saamine ei ole igapäevane ja kohtunikud annavad juhiseid väga harva.

Roll ja ülesanded

Kohtu vanemametnikke määratakse ametisse järgmistes töövaldkondades:

tsiviilmenetlus, kohtuotsuste täitmisele pööramine ja maksejõuetusküsimused (võla tasumise menetlus);

hagita menetlused;

kinnistusraamatu ja laevaregistriga seotud asjad;

äriregistriga seotud asjad.

Kõigis neis valdkondades töötamine nõuab erikoolitust ja spetsiaalset nimetamist kohtu vanemametnikuks, kellel on õigus nendes valdkondades tegutseda.

Pädevuse jaotus kohtunike ja kohtu vanemametnike vahel

Kohtu vanemametniku tegevusvaldkond ei hõlma kogu tööd ja kõiki otsuseid, mis eespool nimetatud valdkondades tehakse. Kohtu vanemametniku pädevusse kuuluv tegevus on konkreetsetelt sätestatud kohtu vanemametnikke käsitlevas seaduses ning pädevus on töövaldkonniti erinev.

Vanemametnike seadusega on kehtestatud individuaalsed tegevusvaldkonnad, milles on vanemametnikele määratud konkreetsed kohustused (näiteks maksejõuetusjuhtumite puhul hõlmab tegevusvaldkond pankrotiasju esimese astmete kohtutes). Loomulikult on teatavad kohustused reserveeritud kohtunikele.

Lisaks hõlmab iga tegevusvaldkond muu hulgas maksekäsumenetluse läbiviimist, kohtuotsuste õigusliku toime ja täidetavuse kinnitamist asjaomases töövaldkonnas, vanemametniku menetlustes tasuta õigusabi taotluste kohta tehtud otsuseid ning toimingute tegemist riigisisese kohtu või riigisisese ametiasutuse õigusabitaotluse alusel.

4. Advokaadid

Üldine teave

Advokaat esindab ja tal on õigus esindada pooli kõigis kohtu- ja kohtuvälistes menetlustes seoses kõigi avalik-õiguslike ja eraõiguslike kohtuasjadega kõigis Austrias kohtutes ja riigiasutustes.

Austrias advokaadina töötamiseks ei ole nõutav ametlik ametisse nimetamine, kuid advokaadi kutsealal tegutsemiseks peavad olema täidetud allpool esitatud tingimused.

Peamised õiguslikud alused on Austria advokatuuri seadus (*Rechtsanwaltsordnung (RAO)*, RGBI nr 96/1896); advokaatide ja advokaadikandidaatide suhtes kohaldatav distsiplinaarkord (*Disziplinarstatut für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter (DSt)*, BGBl nr 474/1990); advokaatide tasusid käsitlev föderaalne seadus (*Bundesgesetz über den Rechtsanwaltsstarif (RATG)*, BGBl nr 189/1969); advokaadiksami seadus (*Rechtsanwaltsprüfungsgesetz (RAPG)*, BGBl nr 556/1985) ja föderaalne seadus Euroopa advokaatide teenuste osutamise vabaduse ja asutamisõiguse kohta Austrias (*Bundesgesetz über den freien Dienstleistungsverkehr und die Niederlassung von europäischen Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälten sowie die Erbringung von Rechtsdienstleistungen durch international tätige Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälte in Österreich (EIRAG)*, BGBl. I nr 27/2000).

Kutsetegevusele esitatavad nõuded

Iga advokaadi kutsealal tegutseda soovija peab esmalt läbima Austria õiguse õpingud ja seejärel tõendama, et on ametialaselt tegutsenud õigusvaldkonnas kokku vähemalt viis aastat, millest vähemalt seitse kuud peab ta olema töötanud kohtus või prokuratuuris ja kolm aastat mõnes Austria advokaadibüroos advokaadikandidaadina.

Praktiseerimise eeldusena tuleb sooritada **advokaadiksam**, mille saab teha pärast kolmeaastast praktilist töökogemust, kusjuures vähemalt seitse kuud sellest ajast tuleb töötada kohtus ja vähemalt kaks aastat advokaadibüroos. Eksamilepääsu eeldusena tuleb osaleda ka kohustuslikel koolituskursustel, mille on advokaadikandidaatidele ette näinud advokatuur.

Nõuetele vastava isiku võib kanda selle advokatuuri advokaatide nimekirja, mille tööpiirkonnas tema advokaadibüroo asub.

Teatavatel tingimustel võib ka välisriigi advokaat, kes on Euroopa Liidu liikmesriigi või mõne muu Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriigi või Šveitsi kodanik:

tegutseda Austrias ajutiselt advokaadina;

taotleda enda kandmist vastutava advokatuuri advokaatide nimekirja pärast seda, kui ta on sooritanud pädevuseksami, või

alustada Austrias kohe tegevust ilma pädevuseksamit sooritamata, kasutades talle tema päritoluriigis antud kutsenimetust, ja saada täieõiguslikuks Austria kutseala esindajaks pärast kolmeaastast tegelikku ja korrapärast kutsealal tegutsemist Austrias.

Teatavatel tingimustel võib ka GATSi osalisriigi advokatuuri liige töötada ajutiselt Austrias advokaadina, täites teatavaid täpselt piiritletud ülesandeid.

Õiguslik vastutus

Advokaat, kes rikub oma ametikohustusi või kahjustab kutseala mainet, peab andma aru kohaliku advokatuuri valitud distsiplinaarnõukogu ees.

Distsiplinaarnõukogu määratavad karistused ulatuvad kuni asjaomase isiku kustutamiseni advokaatide nimekirjast. Teise astme otsuseid teeb Austria kõrgeim üldkohus neljalikmeliste kolleegiumidena, kuhu kuulub kaks kõrgeima üldkohtu kohtunikku ja kaks advokaati.

Peale selle kohaldatakse advokaatide suhtes loomulikult ka kriminaal- ja tsiviilvastutust.

Advokatuur, Austria riiklik advokatuur

Advokatuuri (*Rechtsanwaltskammer*) moodustavad kõik teatava liidumaa advokaadid, kes on kantud selle liidumaa advokaatide nimekirja. Advokaatuurid on avalik-õiguslikud ning autonoomsed ja sõltumatud organid.

Föderaalset tasandil esindab Austria advokaatide üldiseid huve Austria riiklik advokatuur (*Österreichischer Rechtsanwaltskammertag*). Austria riiklik advokatuur koosneb Austria üheksast advokatuurist ja selle esindajate kogu koosneb advokaaturide delegaatidest (<http://www.rechtsanwaelte.at/>).

5. Notarid

Üldine teave

Notar on sõltumatu ja erapooletu õigusvaidluste ennetamise organ, kelle poole saab pöörduda eraõiguslike õigussuhete reguleerimiseks.

Notari peamine ülesanne on osaleda õiguslikes protsessides ja anda üldsusele õigusabi. Notarid koostavad avalikke dokumente, võtavad hoiule kolmandate isikute vara, koostavad eraõiguslikke dokumente ja esindavad pooli peamiselt hagita menetlustes. Peale selle toimivad notarid kohtu esindajatena hagita menetlustes. Eelkõige konsulteeritakse notariga kui nn kohtuvolinikuga pärimismenetluste raames.

Notarid tagavad, et surnud isiku vara hoitakse turvaliselt ja et see antakse üle õigustatud isikule. See töö nõuab eriteadmisi pärimisõiguse ja hagita menetluste kohta, mis tähendab ka seda, et eraisikud kaasavad sageli notari testamendi koostamisse ning küsivad talt üldist nõu ja soovivad, et notar esindaks neid pärimisasjades.

Notarid täidavad küll avalikku funktsiooni, kuid ei ole avalikud teenistujad. Nad kannavad büroo tegevusega seoses majanduslikku riski, kuid ei tegele ettevõtlusega. Notari elukutse sarnaneb vaba elukutsega, kuid kohtuvolinikuna on ta kohtuametnik. Notarina tuleb tegutseda põhikohaga ja samal ajal ei tohi isik töötada advokaadina.

Notaribüroode arvu ja nende asukohta saab muuta föderalse justiitsministri määrusega. Austrias on praegu 536 notari ametikohta (2023. aasta aprilli seisuga).

Tegevust reguleerivad peamised õiguslikud alused on notariaadiseadus (*Notariatsordnung (NO)*, RGBI nr 75/1871); notariaalaktiline seadus (*Notariatsaktsgesetz*, RGBI nr 76/1871); notaritasude seadus (*Notariatstarifgesetz (NTG)*, BGBI nr 576/1973); notariksamiseadus (*Notariatsprüfungsgesetz (NPG)*), BGBI nr 522/1987); kohtuvolinike seadus (*Gerichtskommissärsgesetz (GKG)*), BGBI nr 343/1970) ja kohtuvolinike tasu seadus (*Gerichtskommissionstarifgesetz (GKTG)*), BGBI nr 108/1971.

Väljaõpe

Igaüks, kes on lõpetanud õigusteaduse õpingud (Austria õiguse õpingud) ja on huvitatud notari elukutsest, peab leidma notari, kes on nõus ta tööle võtma, ja laskma end kanda notarikandidaatide nimekirja.

Notarikandidaatide nimekirja peab pädev notarite koda ja sellesse nimekirja võib notarikandidaadi kanda üksnes juhul, kui ta on läbinud õiguspraktikandina seitsmekuulise praktika kohtus või prokuratuuris ja esmakordse notarikandidaatide nimekirja kandmise ajal on tal vanust alla 35 eluaasta.

Notarieksami saamiseks peab notarikandidaat osalema kohustuslikel koolitustel, mille on ette näinud notarite koda.

Notariksam koosneb kahest osast.

Notarikandidaat võib teha esimese osa eksamist pärast seda, kui ta on olnud notarikandidaat 18 kuud, kuid ta peab selle tegema hiljemalt kandidaadiaja viienda aasta lõpus; vastasel korral kustutatakse tema nimi notarikandidaatide nimekirjast.

Teise osa eksamist võib teha pärast vähemalt üheaastast täiendavat töötamist notarikandidaadina. Notarieksami teine osa tuleb sooritada hiljemalt enne kandidaadiaja kümnenda aasta lõppu. Vastasel korral kustutatakse kandidaadi nimi notarikandidaatide nimekirjast.

Ametisse nimetamine

Vakantsete või uute notari ametikohtade täitmiseks tuleb korraldada avalik konkurss. Seaduse (Austria notariaadiseaduse artikkel 6) kohaselt on muu hulgas nõutav, et notari ametikohale kandideerija oleks:

ELi või EMP liikmesriigi või Šveitsi kodanik;

edukalt läbinud Austria õiguse õpingud;

sooritanud notarieksami ja

suuteline tõendama seitsmeaastast töökogemust õigusvaldkonnas, sealhulgas töötanud pärast notarieksami sooritamist vähemalt kolm aastat notarikandidaadina.

Nende põhinõuete täitmine ei anna siiski õigust notariks nimetamiseks. Ametisse nimetamise menetluse raames hindab kandidaate kohalik pädev notarite koda ja seejärel vastutava liidumaa kohtu ja liidumaa kõrgeima kohtu personalinõukogu ning nad koostavad kandidaatide pingerea, kusjuures hindamise puhul on otsustava tähtsusega praktilise töökogemuse kestus. Notarite koda ja kaks personalinõukogu esitavad igaüks föderalsele justiitsministrile nimekirja, mis sisaldab kolme väljavaliitud kandidaati. Kuigi need nimekirjad ei ole ministrile siduvad, nimetab ta tegelikult ametisse ainult nimekirja kantud kandidaadi.

Isik võib notarina tegutseda kuni oma 70. sünnipäevale järgneva kalendriaasta 31. jaanuarini. Notari ametlik üleviimine teisele notari ametikohale ei ole lubatud.

Notarite järelevalve; õiguslik vastutus

Kuna notarid koostavad ametlikke dokumente ja tegutsevad kohtuvolinikena, siis tehakse nende üle erilist järelevalvet. Notarite üle järelevalve tegemine on föderalse justiitsministri, justiitsvalitsuse ja vahetult notarite koja ülesanne.

Notarite suhtes kohaldatakse spetsiaalset distsiplinaarõigust. Distsiplinaarõigusrikkumiste eest karistab notareid esimese astme instantsina liidumaa kõrgeim kohus kui notarite distsiplinaarkohus ja teise astme instantsina Austria kõrgeim üldkohus kui notarite distsiplinaarkohus. Asja arutavas kohtu kolleegiumisse peavad alati kuuluma ka notarid. Karistuste loetelu, mida distsiplinaarkohus võib määrata, ulatub kuni ametist tagandamiseni.

Haldusrikkumiste eest määrab karistusi notarite koda.

Lisaks distsiplinaarvastutusele kohaldatakse notarite suhtes loomulikult ka kriminaal- ja tsiviilvastutust.

Kui notar tegutseb kohtuvolinikuna, käsitatakse teda kriminaalõiguse kohaldamise eesmärgil avaliku teenistujana, mistõttu võib teda vastutusele võtta ametikuriteo toimepanemise, eelkõige ametiseisundi kuritarvitamise eest. Notarite tsiviilvastutus on reguleeritud teisiti. Kui notar tegutseb kohtuvolinikuna, kehtivad tema suhtes samad vastutust käsitlevad sätted nagu kohtunike ja prokuröride suhtes. Sellepärast ei saa pooled nende vastu kahjunõudeid otseselt esitada, vaid peavad hüvitisnõuded esitama riigi vastu. Riik võib notari tahtliku tegevuse või raske hooletuse korral esitada tema vastu regressihagi.

Väljaspool oma tegevust kohtuvolinikuna on notari poolte ees otsene tsiviilvastutus.

Notariaadid, Austria riiklik notarite koda

Notarid, kelle büroo asub mõnel liidumaal, või asjaomase liidumaa notarikandidaatide nimekirja kantud notarikandidaadid moodustavad notariaadi. Viini, Alam-Austria ja Burgenlandi liidumaal, samuti Tirolis ja Vorarlbergi liidumaal on ühised notariaadid.

Notariaat vastutab kutseala au ja väärikuse säilitamise ja oma huvide esindamise eest.

Iga notariaat peab valima oma liikmete hulgast notarite koja. Notarite koda koosneb esimeheks valitud notarist ja kuuest (Viinis 12) notarist ja kolmest (Viinis kuuest) notarikandidaadist.

Austria riiklik notarite koda ([Österreichische Notariatskammer](#)) koosneb liidumaade notarite kodadest. Austria riiklik notarite koda esindab notareid ning kaitseb nende õigusi ja esindab nende huve kõiki Austria notareid käsitlevates küsimustes või küsimustes, mis ulatuvad kaugemale ühest konkreetsest notarite kojast.

Seonduvad lingid

Õigusvaldkonna ametid – Austria

Viimati uuendatud: 26/10/2023

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.